

Sohan Singh v. Achhar Singh, etc. (Naruia, J.)

ਇਸ ਲਈ ਸ਼ੁੱਧ ਨਤੀਜਾ ਇਹ ਨਿਕਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਨ੍ਹਾਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਧਾਰਾ 14-ਏ ਦੇ ਤਹਿਤ ਪਟੀਸ਼ਨਕਰਤਾ ਵਿਰੁੱਧ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪੱਖਾਂ ਦੇ ਵਕੀਲ ਤੋਂ ਸਾਨੂੰ ਮਿਲੀ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਹਾਇਤਾ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਸੀਂ ਲਾਗਤਾਂ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਆਦੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਦੇਵਾਂਗੇ।

ਗੁਰਦੇਵ ਸਿੰਘ, ਜੇ.ਸੋ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਕੇ.ਐਸ.ਕੇ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ

ਪੱਤਰ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ

ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ ਸੀਜੇ ਅਤੇ ਆਰਐਸ ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.

ਸੋਹਨ ਸਿੰਘ, - ਅਪੀਲਕਰਤਾ।

ਬਨਾਮ

ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰ, - ਉੱਤਰਦਾਤਾ।

ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ ਨੰ. 271 ਆਫ 1968

ਫਰਵਰੀ 27, 1968

ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਜ਼ਾਬਤਾ (1908 ਦਾ ਐਕਟ V) - S. 92 - ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮਾ - ਸਿਵਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਦੋਸ਼ - ਇੱਕ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਦੁਆਰਾ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਿਰਾਇਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ - ਕੀ ਇਹ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੀ ਮਾਤਰਾ ਹੈ ਟਰੱਸਟ ਦਾ - ਮੈਨੇਜਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਬੇਟਾ ਅਨੈਠਿਕ ਜੀਵਨ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਕਰ ਰਹੇ ਹਨ - ਅਸਿਹਾ ਮਨਾ ਜੋਰ - ਕੀ ਜਾਰੀ ਰੱਖਣ ਲਈ ਯੋਗ ਹੈ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜ਼ਾਬਤੇ ਦੀ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 92 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਿਵਲ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਬੁਲਾਉਣ ਲਈ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇਣ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ ਦੋ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ।

(i) ਕਿ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਜਾਂ ਰਚਨਾਤਮਕ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ; ਜਾਂ

(ii) ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਦੋ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਲੋੜੀਂਦੇ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 92 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਨੀਂਹ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਹਿ-ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ। ਦੋ ਲੋੜੀਂਦੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਨੂੰ 'ਜਾਂ' ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਨਾ ਕਿ 'ਅਤੇ' ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ। ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਇਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦਾ ਇਲਜ਼ਾਮ ਇਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਕਾਨੂੰਨੀ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ। ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਧਾਰਾ 92 ਦੇ ਅਧੀਨ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀਕਰਣ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ।

ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਜਦੋਂ ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦੇ ਦਿੰਦਾ ਸੀ ਤਾਂ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿਚ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਬਦਨਾਮੀ ਹੋਵੇਗੀ।

ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਲਈ ਸਿਵਲ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਉਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਬਣੇ ਰਹਿਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜੋ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਜਿਉਂਦਾ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿੱਚ ਸੰਜਮ ਦੇ ਅਧੀਨ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਅਨੈਤਿਕ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਯਾਤਰੀਆਂ 'ਤੇ ਮਾੜਾ ਨੈਤਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਦੋਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਬਿਰਤੀ ਵਿੱਚ, ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਬਾਲਗ, ਸਗੋਂ ਕਿਸੇ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ।

ਮਾਨਯੋਗ ਸ਼੍ਰੀਮਾਨ ਜਸਟਿਸ ਪੀ. ਸੀ. ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਦੀ ਧਾਰਾ X ਅਧੀਨ ਲੈਟਰਸ ਪੇਟੈਂਟ ਅਪੀਲ। ਪੰਡਿਤ ਨੇ 16 ਮਈ, 1963 ਦੀ ਆਰ.ਐਸ.ਏ. ਨੰਬਰ 723, ਮਿਤੀ 16 ਮਈ, 1963 ਵਿੱਚ, ਸ਼੍ਰੀ ਰਾਜਿੰਦਰ ਸਿੰਘ, ਇੱਕ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਮਿਤੀ 21 ਮਈ, 1956 ਨੂੰ ਉਲਟਾ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਸ਼੍ਰੀ ਦੇਸ ਰਾਜ ਧਮੇਜਾ ਸਬ-ਜੱਜ ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਨੂੰ ਬਹਾਲ ਕੀਤਾ। ਮਿਤੀ 21 ਜਨਵਰੀ, 1956

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਐਨ.ਐਸ ਸੀ ਹੱਛੀ ਅਤੇ ਜੇ ਏ ਆਈ ਕੋ ਈਸ਼ਨ ਕੋ ਹੋਸਲਾ, ਇੱਕ ਵਕੀਲ।

ਬੀ ਐਸ ਸੀ ਹਾਵਲਾ, ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਨੰਬਰ 1 ਲਈ ਇੱਕ ਵਕੀਲ।

ਆਰਡਰ ਕਰੋ।

ਨਰੂਲਾ, ਜੇ.— ਪਿੰਡ ਚੀਮਾ ਖੁਰਦ ਵਿੱਚ। ਤਹਿਸੀਲ ਪੱਟੀ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ ਵਿੱਚ ਬਾਬਾ ਨੰਗਾ ਦੇ ਨਾਮ ਦੀ ਇੱਕ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਹੈ। ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਸਨ। ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਚਾਰ ਹੋਰ, ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾਵਾਂ ਨੇ, ਉਕਤ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਉਪਾਸਕ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦੇ ਹੋਏ, ਮਈ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। 1954, ਕੋਡ ਆਫ ਸਿਵਲ ਪ੍ਰੋਸੀਡਰ ਦੀ ਧਾਰਾ 92 ਦੇ ਤਹਿਤ, (ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਲੋੜੀਂਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ), ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਹਟਾਉਣ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕਰਨ ਅਤੇ ਇਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਲਈ। ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਉਕਤ ਰਾਹਤ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 3 ਵਿੱਚ ਗਿਣਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਹੋਣ 'ਤੇ, ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਪੜ੍ਹਿਆ ਜਾਵੇਗਾ: -

(ਜ) ਇਸ ਮੁਦਈ ਦੇ ਸਿਰਲੇਖ ਵਿੱਚ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੇ ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦੇ ਮੈਨੇਜਰ ਸੋਹਣ ਸਿੰਘ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਪਿਛਲੇ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਤੋਂ ਕਾਫੀ ਵਿਗੜ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਉਕਤ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੇ ਕੰਮਕਾਜ ਦੀ ਸਹੀ

Sohan Singh v. Achhar Singh, etc. (Narui, J.)

ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਦੇਖ-ਰੇਖ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਸਹੀ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਦਾ ਹੈ।
ਜੇ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਰਾ ਕਰਦੇ ਹਨ

ਪੂਜਾ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ, ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਲੰਗਰ (ਮੁਫਤ ਰਸੋਈ) ਆਦਿ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾਨ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਦੀ ਆਮਦਨ ਖਰਚ ਕੀਤੀ ਜਾਣੀ ਸੀ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉਹ ਇਸ ਤੋਂ ਆਮਦਨ ਨੂੰ, ਆਪਣੇ ਤਿੰਨ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰਾਂ, ਜੋ ਕਿ ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ਰਾਰਤੀ ਹਨ, ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ, ਜੋ ਕਿ ਵਿੱਲੋ ਚਰਿੱਤਰ ਦੀ ਹੈ, ਦੇ ਗੈਰ-ਕਾਨੂੰਨੀ ਖਰਚਿਆਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਖਰਚ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਬਹੁਤ ਹੀ ਸ਼ੱਕੀ ਚਰਿੱਤਰ ਦੀ ਝੂਠੀ ਔਰਤ.

ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਵਿਚ ਆਉਣ ਵਾਲੀਆਂ ਮੁਟਿਆਰਾਂ ਨੂੰ ਅਨੈਤਿਕ ਕੰਮਾਂ ਲਈ ਉਕਸਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਉਹ ਆਮ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਨੂੰ ਉਕਤ ਧਰਮ-ਸ਼ਾਲਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਰਹਿਣ ਦਿੰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਲੰਗਰ (ਮੁਫਤ ਰਸੋਈ) ਵਿੱਚੋਂ ਖਾਣਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਦੇ ਨੌਜਵਾਨ ਪੁੱਤਰ ਔਰਤਾਂ ਨੂੰ ਅਨੈਤਿਕ ਕੰਮ ਕਰਨ ਲਈ ਉਕਸਾਉਂਦੇ ਹਨ, ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰਨ 'ਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਬਹੁਤ ਤੰਗ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਹ ਉਕਤ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਨਾਲ ਜੁੜੀ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਕਦੇ ਸ੍ਰੀ ਗੁਰੂ ਗ੍ਰੰਥ ਸਾਹਿਬ ਦਾ ਪ੍ਰਕਾਸ਼ (ਸਥਾਪਨਾ ਅਤੇ ਪਾਠ ਲਈ ਖੋਲ੍ਹਦਾ ਹੈ) ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਕੋਈ ਧਾਰਮਿਕ ਦਿਹਾੜਾ ਜਾਂ ਤਿਉਹਾਰ ਮਨਾਉਂਦਾ ਹੈ। ਦੂਜੇ ਪਾਸੇ, ਉਹ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਫਾਇਦਾ ਉਠਾਉਣ ਲਈ ਪਿੰਡ ਵਿਚ ਪਾਰਟੀ ਧੜੇ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਸੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਇਨਸਾਫ਼ ਦੇ ਹਿੱਤ ਵਿੱਚ, ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੋਂ ਹਟਾਇਆ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸਮੁੱਚੀ ਜਾਇਦਾਦ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਮਾਰਤਾਂ ਅਤੇ ਵਾਹੀਯੋਗ ਜ਼ਮੀਨ ਆਦਿ ਤੋਂ ਬੇਦਖਲ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ, ਅਤੇ ਉਹ ਉਸ ਨੂੰ ਆਮਦਨ ਅਤੇ ਖਰਚੇ ਦਾ ਲੇਖਾ-ਜੋਖਾ ਦੇਣ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਜਾਵੇ।

ਸੋਹਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਜਿਸ ਨੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ। ਧਿਰਾਂ ਦੀਆਂ ਦਲੀਲਾਂ ਤੋਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਮੁੱਦੇ ਤੈਅ ਕੀਤੇ:-

- (1) ਕੀ ਮੁਦਈਆਂ ਕੋਲ ਮੁਕੱਦਮਾ ਕਰਨ ਲਈ ਲੋਕਸ ਸਟੈਂਡ ਹੈ?
- (2) ਕੀ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਆਧਾਰ ਮੌਜੂਦ ਹਨ ਅਤੇ ਮੁਦਈ ਮੰਗੀ ਗਈ ਰਾਹਤ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹਨ?

21 ਜਨਵਰੀ, 1956 ਦੇ ਆਪਣੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ, ਸ੍ਰੀ ਦੇਸ ਰਾਜ ਧਮੇਜਾ, ਅਧੀਨ ਜੱਜ, ਪਹਿਲੀ ਸ਼੍ਰੇਣੀ, ਅੰਮ੍ਰਿਤਸਰ, ਨੇ ਸੋਹਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧ ਤੋਂ ਹਟਾਉਣ ਅਤੇ ਇਸ ਦੇ ਨਾਲ-ਨਾਲ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਜਾਇਦਾਦਾਂ ਤੋਂ ਨਿਜਾਤ ਪਾਉਣ ਲਈ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ। ਖਰਚਿਆਂ ਦੇ ਨਾਲ ਅਸਥਾਨ 'ਤੇ, ਪਰ ਖਾਤਿਆਂ ਦੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ ਲਈ ਫ਼ਰਮਾਨ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਪੀਲ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੰਬਰ 1 'ਤੇ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇ ਸਮੇਂ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਗੰਭੀਰਤਾ ਨਾਲ ਜਾਂਚ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਮੁੱਦਾ ਨੰਬਰ 2 'ਤੇ, ਵਿਦਵਾਨ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਪਾਇਆ ਕਿ ਮੁਦਈ ਧਿਰ ਦੇ ਪੱਖ 'ਤੇ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਬਲਤਾ ਸੀ ਜਿਸ ਤੋਂ ਇਹ ਕਾਫ਼ੀ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ-

Sohan Singh v. Achhar Singh, etc. (Naruia, J.)

(i) ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੇ ਨਾਈ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੂੰ ਅਗਵਾ ਕਰ ਲਿਆ;

(ii) ਕਿ ਮੁਦਾਲੇ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਸਬੰਧ ਸਨ;

(iii) ਯੱਗ ਸਮਾਗਮ ਮੌਕੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੁਆਰਾ 3 ਏ 9' ਵਜੋਂ ਵਰਣਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਪਤਨੀ ਨੇ ਇਕੱਠ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਹੀ ਘਿਣਾਉਣੀ ਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਇੱਕ ਕਰਤਾਰ ਸਿੰਘ, ਜੋ ਕਿ ਆਇਆ ਹੋਇਆ ਸੀ, ਨੂੰ ਚੁੱਕ ਕੇ ਲੈ ਗਿਆ। ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ, ਭਾਰੀ ਇਕੱਠ ਦੀ ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਉਸਨੂੰ ਕੁਝ ਸਮੇਂ ਲਈ ਇੱਕ ਕਮਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਜਾ ਕੇ:

(iv) ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਗਵਾਹਾਂ ਦੇ ਬਿਆਨ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਜ਼ਿਕਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੋਈ ਵੀ ਘਟਨਾ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰੀ ਅਤੇ ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਤੋਂ ਕਿ ਨਾ ਤਾਂ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਸਦੇ ਵੱਡੇ ਪੁੱਤਰ ਪਿੰਡ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਨਾਲ ਰਹਿ ਰਹੇ ਸਨ, ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਨਹੀਂ ਹੋਏ ਸਨ। ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਡੀਸ਼ਨਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ,

Pa whT P o f t l t e f o r ਨੇ ਪੇਟਿਟਾਂ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਦਾ ਐਲਾਨ ਕੀਤਾ | ਵਿਦਿਆਲੇ ਵਪੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਅੱਗੇ ਕਿਹਾ ਕਿ Xe ਡੀਕੋਟ ਨੇ ਸਾਰੀ ਆਮਦਨ ਆਪਣੇ ਅਤੇ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ 'ਤੇ ਖਰਚ ਕੀਤੀ, ਨਾ ਕਿ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਨਾਲ ਜੁੜੀਆਂ ਨਰਨੇਜ਼ਾਂ ਲਈ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਉਹ ਸਹੀ ਵਿਵਹਾਰ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ। ਉਥੇ ਪੂਜਾ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਕੋਈ ਵੀ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਅੱਗੇ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੇ ਬਿਆਨ ਦਾ ਕੋਈ ਖੰਡਨ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਆਮਦਨ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਉਸ (ਮੁਲਜ਼ਮ ਨੂੰ) ਭੁਗਤਾਨ ਨਹੀਂ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕੋਈ ਲਗਾਨ ਜਿਸ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਲਿਆਉਣਾ ਪਿਆ ਸੀ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਖਿਲਾਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅੱਗੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਰੀਖਣ ਕੀਤਾ:

“ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ ਨੰਬਰ 3 ਦੀ ਪੜਚੋਲ ਤੋਂ ਪਤਾ ਚੱਲਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਵਿੱਚ ਇਲਜ਼ਾਮ ਵੀ ਸ਼ਾਮਲ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਅਜਿਹੇ ਘਿਣਾਉਣੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਵਿਵਹਾਰ ਕਰਦੇ ਹਨ ਕਿ ਪਿੰਡ ਦੇ ਲੋਕ ਧਰਮਸ਼ਾਲਾ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਤੋਂ ਸ਼ਰਮਿੰਦਾ ਹੋਣ / . ਕੋਈ ਧਿਰ ਸਿਰਫ ਮੁਦਈ ਵਿਚ ਕਬਿਤ ਕਾਰਵਾਈ ਦੇ ਕਾਰਨ 'ਤੇ ਹੀ ਕਾਮਯਾਬ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਦਾਅਵੇ 'ਤੇ ਜੋ ਕਦੇ ਵੀ ਮੁਦਈ ਜਾਂ ਲਿਖਤੀ ਬਿਆਨ ਵਿਚ ਅੱਗੇ ਨਹੀਂ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮਾਮਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਨਾ ਲਏ ਜਾਣ ਕਾਰਨ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।”

ਉਪਰੋਕਤ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਵਿਦਿਅਕ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਨੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਨ ਕਰਦਿਆਂ, ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅੱਛਰ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਦੇ ਮੁਕੱਦਮੇ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਾਰੀਆਂ ਧਿਰਾਂ ਨੂੰ ਆਪਣਾ ਖਰਚਾ ਚੁੱਕਣ ਲਈ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਫ਼ਰਮਾਨ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਮੁਦਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਆਏ। ਜਦੋਂ 2 ਮਈ, 1961 ਨੂੰ ਪੀ.ਸੀ. ਪੰਡਿਤ, ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੂਜੀ ਅਪੀਲ ਸੁਣਵਾਈ ਲਈ ਆਈ ਤਾਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਵੱਲੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਹੋਇਆ। ਉਸ ਮਿਤੀ ਦੇ ਸਾਬਕਾ ਪੱਖ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਸਿੱਖਿਅਤ ਅਡੀਸ਼ਨਲ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦਾ ਨਿਰੀਖਣ, ਇਸ ਪ੍ਰਭਾਵ ਲਈ ਕਿ ਮੁਦਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕੇਸ ਦੇ ਸਮਰਥਨ ਵਿੱਚ ਅਗਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਗਵਾਹੀ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਮੁਦਈ ਸਹੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਇਹ ਕਿ ਮੁਦਈ ਦੀ ਅਗਵਾਈ ਵਾਲੇ ਸਬੂਤ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨੁਕਤੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਵਰ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ ਇਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਅਤੇ ਅਯੋਗਤਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਥਾਪਿਤ ਹੋ ਚੁੱਕੀ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਅਰਜ਼ੀ 'ਤੇ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਐਕਸ-ਪਾਰਟ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਇਕ ਪਾਸੇ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਅਤੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਨੇ ਅਪੀਲ ਦੀ ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਕੀਤੀ। ਮੁੜ ਸੁਣਵਾਈ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਸਿੱਖਿਆਰਥੀ ਸਿੰਗਲ ਦੁਆਰਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮੁੜ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ।

Sohan Singh v. Achhar Singh, etc. (Naruia, J.)

ਜੱਜ, 16 ਮਈ, 1963 ਨੂੰ ਵਧੀਕ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਪੀਡਿਤ, ਜੇ. ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਦੋ ਅਧਾਰਾਂ 'ਤੇ ਸਮਰਥਨ ਦੇਣ ਦੀ ਮੰਗ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਰਥਾਤ: -

- (i) ਕਿ ਕੇਸ ਦੀਵਾਨੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਧਾਰਾ 92 ਦੇ ਉਪਬੰਧਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਵਜੋਂ ਮੁਦਈਆਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਰਾਹਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ; ਅਤੇ
- (ii) ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ ਮੁਦਈਆਂ ਦੁਆਰਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਲਈਆਂ ਗਈਆਂ ਪਟੀਸ਼ਨਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕਵਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਨ।

ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋ ਬਿੰਦੂਆਂ ਵਿੱਚੋਂ ਪਹਿਲੇ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਭਾਵੇਂ ਉਕਤ ਨੁਕਤੇ ਨੂੰ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਦੋ ਪੈਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਦੋਸ਼ ਮੁਦਈ ਨੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਕੇਸ ਨੂੰ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 92 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ। ਦੂਸਰੀ ਬਹਿਸ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਮੁਦਾਲੇ ਦੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੇ ਅਨੈਤਿਕ ਜੀਵਨ ਬਤੀਤ ਕਰਨ ਅਤੇ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਪਤਨੀ ਦੇ ਪਿੰਡ ਦੇ ਇੱਕ ਜਾਂ ਦੋ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਨਾਲ ਨਜ਼ਾਇਜ਼ ਸਬੰਧ ਰੱਖਣ ਅਤੇ ਮੌਕੇ 'ਤੇ ਉਸਦੇ ਚਾਲ-ਚਲਣ ਬਾਰੇ ਹੇਠਲੀਆਂ ਦੋਵੇਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜੇ। ਯੱਗ ਨੂੰ ਸ਼ਰਮਨਾਕ ਹੋਣਾ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਸੀ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਸੰਸਥਾ ਨੂੰ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਚਲਾ ਰਿਹਾ ਸੀ। ਵਿਦਵਾਨ ਜੱਜ ਨੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਜੇਕਰ ਦੋਸ਼ੀ ਦਾ ਆਪਣਾ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰ ਕਿਸੇ ਧਾਰਮਿਕ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਹਰਕਤਾਂ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਇਸ ਦਾ ਉਸ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਸ਼ਰਧਾਲੂਆਂ 'ਤੇ ਬਹੁਤ ਬੁਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪਵੇਗਾ। ਅੱਗੇ ਇਹ ਵੀ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਮੁਦਾਲਾ ਸੰਸਥਾ ਦੀ ਆਮਦਨ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰਕ ਮੈਂਬਰਾਂ 'ਤੇ ਖਰਚ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਪਰ ਸਿਰਫ ਇਹ ਤੱਥ ਕਿ ਉਹ ਸੰਸਥਾ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਵਾਪਰਨ ਦੇ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਪਣੇ ਘਰ ਦੇ ਲੇਟਰਸ ਪੋਟੋਟ ਅਪੀਲ

ਮੈਂਬਰਾਂ ਦੁਆਰਾ, ਉਸ ਨੂੰ ਰਹਿਣ ਲਈ ਅਯੋਗ ਬਣਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਪਵਿੱਤਰ ਸਥਾਨ ਦਾ ਮਹੱਤਵ।

ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ 'ਚ ਇਕੋ ਇਕ ਨੁਕਤਾ ਜਿਸ 'ਤੇ ਦਲੀਲ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ 'ਛਾਛੀ' ਕਮਾਏ ਵਕੀਲ, ਉਹ ਹੈ ਕਿ ਪੈਰਾ-ਜੇ 6 ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਮੁਦਈ-ਉੱਤਰਕਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ

ਦੋਸ਼ । ^I
ਅਤੇ

ਹੇਠਲੀਆਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਏ ਗਏ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ BRZ ਕੋਡ ਦੀ ਧਾਰਾ 92 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਕੇਸ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਪਲੇਹਲਟਿਫ 1 ਕਿਸੇ ਵੀ ਫੇਲ ਹੋ ਗਏ ਹਨ।
ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੁਆਰਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ. y

ਸੈਕਸ਼ਨ 92 ਦੀ ਉਪ-ਧਾਰਾ (1) ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਸ਼ੁਰੂਆਤੀ ਹਿੱਸਾ ਨਿਮਨਲਿਖਤ 'ਸ਼ਰਤਾਂ' ਵਿੱਚ ਹੈ: -

“ਕਿਸੇ ਚੈਰੀਟੇਬਲ ਜਾਂ ਧਾਰਮਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਦੇ ਜਨਤਕ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਬਣਾਏ ਗਏ ਕਿਸੇ

ਐਕਸਪ੍ਰੈਸ ਜਾਂ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਕਿਸੇ ਕਥਿਤ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਜਾਂ ਜਿੱਥੇ ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜ਼ਰੂਰੀ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ, ਜਾਂ ਟਰੱਸਟ ਵਿੱਚ ਦਿਲਚਸਪੀ ਰੱਖਣ ਵਾਲੇ ਅਤੇ ਐਡਵੋਕੇਟ-ਜਨਰਲ ਦੀ ਲਿਖਤੀ ਸਹਿਮਤੀ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਦੋ ਜਾਂ ਵੱਧ ਵਿਅਕਤੀ, ਇੱਕ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾ ਸਕਦੇ ਹਨ, * * *”।

ਲਈ, ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਘੱਟੋ-ਘੱਟ • ਦੋ ਚੀਜ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਦਾ ਦੋਸ਼ ਲਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ-

(i) ਕਿ ਇੱਕ ਸਪਸ਼ਟ ਜਾਂ ਰਚਨਾਤਮਕ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ;

ਜਾਂ

(ii) ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ।

ਜੇਕਰ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਦੋ ਦੋਸ਼ਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕੋਈ ਵੀ ਸਪਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਅਰਥਾਂ ਦੁਆਰਾ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਧਾਰਾ 92 ਦੇ ਅਧੀਨ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੀ ਨੀਂਹ ਨਹੀਂ ਰੱਖੀ ਜਾਂਦੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਦੋਵੇਂ ਸ਼ਰਤਾਂ ਸਹਿ-ਮੌਜੂਦ ਹੋਣ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਰਨਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਗਲਤ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਸਿਰਫ ਤਾਂ ਹੀ ਮੰਗਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਸਬੂਤ ਹੋਵੇ। ਦੋ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ‘ਜਾਂ’ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ ਜੋੜਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ‘ਅਤੇ’ ਸ਼ਬਦ ਨਾਲ। ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਉਹਨਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਕਿਸੇ ਇੱਕ ਦਾ ਵੀ ਇਲਜ਼ਾਮ ਇਸ ਪੱਖ ਵਿੱਚ ਵਿਧਾਨਕ ਲੋੜਾਂ ਨੂੰ ਪੂਰਾ ਕਰਨ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ। ਟਰੱਸਟ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਤੋਂ ਬਿਨਾਂ ਮੁਕੱਦਮਾ ਧਾਰਾ 92 ਦੇ ਅਧੀਨ ਸਮਰੱਥ ਹੋਵੇਗਾ ਜੇਕਰ ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ। ਇਸ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪੈਰਾ 3 ਵਿੱਚ ਲਗਾਏ ਗਏ ਇਲਜ਼ਾਮ (ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਦੁਬਾਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ) ਦੋਵਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਧੀਆ ਕੇਸ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦਾ ਸਵਾਲ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਭਰੋਸੇ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਕਥਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਇਹ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਦੇਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਵਾਰ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦਾ ਕਿ ਸੈਕਸ਼ਨ 92 ਦੁਆਰਾ ਵਿਚਾਰੀ ਗਈ ਕਿਸੇ ਵੀ ਰਾਹਤ ਦੀ ਗਰਾਂਟ ਲਈ ਇੱਕ ਸ਼ਰਤ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਮੈਂ ਅਵਧ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਵਿਚਾਰ ਦਾ ਸਮਰਥਨ ਕਰਦਾ ਹਾਂ ਰਾਧਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨ ਬਨਾਮ ਲਛਮੀ ਨਰਾਇਣ (1) ਵਿੱਚ।

(1) ਅਵਧ 1948 ਈ. 203.

ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਮੁਦਈ ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ੇ ਗਏ ਤੱਥ ਇਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਧਾਰਾ 92 ਦੇ ਦਾਇਰੇ ਵਿੱਚ ਲਿਆਉਂਦੇ ਹਨ। ਬਚਾਅ ਪੱਖ ਦਾ ਆਪਣਾ ਕੇਸ ਸੀ ਕਿ ਕਿਰਾਏਦਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਕੋਈ ਕਿਰਾਇਆ ਨਹੀਂ ਦੇ ਰਹੇ ਸਨ। ਉਹ ਟੇਕ ਜੋ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਨਿਯਮਿਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕਿਰਾਏ ਦੀ ਵਸੂਲੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕਰਨ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਆਪ ਹੀ ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਮਾੜੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨ ਦੇ ਬਰਾਬਰ ਹੋਵੇਗਾ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕੁਝ ਸਾਬਤ ਹੋਇਆ ਹੈ ਉਸਨੂੰ ਰੋਕਣ ਵਿੱਚ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਦੀ ਅਸਮਰੱਥਾ (ਹੇਠਾਂ ਦੋਵਾਂ ਅਦਾਲਤਾਂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਅਨੁਸਾਰ) ਟਰੱਸਟ ਦੇ ਵਿਗਿਆਪਨ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਲਈ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਵੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਸ੍ਰੀ ਛਾਪੀ ਦੀ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਿ ਯੱਗ ਦੀ ਘਟਨਾ ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਅੰਦਰ ਨਹੀਂ ਵਾਪਰੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਇਸ ਪੜਾਅ 'ਤੇ ਉਠਾਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ

Sohan Singh v. Achhar Singh, etc. (Naruia, J.)

ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਤੱਥਾਂ ਦੀ ਸ਼ੁੱਧ ਖੋਜ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ। ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ, ਮੈਂ ਇਹ ਮੰਨਣ ਦੀ ਲੰਬਾਈ ਤੱਕ ਜਾਵਾਂਗਾ ਕਿ ਭਾਵੇਂ ਮੁਦਾਲਾ ਆਪਣੀ ਪਤਨੀ ਅਤੇ ਪੁੱਤਰ ਦੇ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਲਈ ਸਿਵਲ ਜਾਂ ਅਪਰਾਧਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿੱਜੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਜਵਾਬਦੇਹ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ, ਉਹ ਨਿਸ਼ਚਤ ਤੌਰ 'ਤੇ ਧਾਰਮਿਕ ਅਸਥਾਨ ਦੇ ਪ੍ਰਬੰਧਕ ਵਜੋਂ ਜਾਰੀ ਰਹਿਣ ਲਈ ਯੋਗ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਆਪਣੇ ਪਰਿਵਾਰ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਨੂੰ ਰੱਖਣ ਦੇ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ: ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਸੰਜਮ ਵਿੱਚ ਰਹਿਣਾ ਅਤੇ ਉਹਨਾਂ ਨੂੰ ਨੈਤਿਕ ਜੀਵਨ ਜਿਉਣ ਦੀ ਇਜਾਜ਼ਤ ਦਿੰਦਾ ਹੈ ਜਿਸਦਾ ਧਾਰਮਿਕ ਸਥਾਨ 'ਤੇ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਯਾਤਰੀਆਂ 'ਤੇ ਬੁਰਾ ਨੈਤਿਕ ਪ੍ਰਭਾਵ ਪੈਂਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਜਦੋਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਵਿੱਚ, ਗੁਰਦੁਆਰੇ ਦੇ ਸੈਲਾਨੀਆਂ ਵਿੱਚ ਨਾ ਸਿਰਫ਼ ਬਾਲਗ, ਸਗੋਂ ਕਿਸ਼ੋਰ ਉਮਰ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਣੇ ਚਾਹੀਦੇ ਹਨ ਜੋ ਕਿਸੇ ਵੀ ਲਿੰਗ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ। ਅਸੀਂ ਪੀ.ਸੀ ਪੀਡੀਤ, ਜੇ. ਦੇ ਨਿਰੀਖਣਾਂ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ, ਕਿ ਹੇਠਲੀ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਪਹਿਲੀ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪਾਏ ਗਏ ਤੱਥ ਆਪਣੇ ਆਪ ਇਹ ਦਰਸਾਉਣ ਲਈ ਕਾਫੀ ਹੋਣਗੇ ਕਿ ਬਚਾਓ ਪੱਖ ਸੰਸਥਾ ਦਾ ਪ੍ਰਬੰਧਨ ਸਹੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਟਰੱਸਟ ਦੀਆਂ ਅਪ੍ਰਤੱਖ ਸ਼ਰਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਵੇਗੀ ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਸਥਿਤੀ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੁਕਵੇਂ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਵੇਗੀ। ਇਸ ਲਈ, ਸਾਨੂੰ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਝਿਜਕ ਨਹੀਂ ਹੈ।

ਸਾਡੇ ਸਾਹਮਣੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਬਿੰਦੂ ਬਹਿਸ ਨਾ ਹੋਣ ਕਰਕੇ, ਇਹ ਅਪੀਲ ਫੇਲ੍ਹ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਅਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਲਾਗਤਾਂ ਦੇ ਭੂਗਤਾਨ ਲਈ ਨਿਰਦੇਸ਼ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਸੀਂ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਅਪਣਾਏ ਗਏ ਕੋਰਸ ਤੋਂ ਵੱਖਰਾ ਕੋਈ ਕੋਰਸ ਨਹੀਂ ਅਪਣਾਉਣਾ ਚਾਹੁੰਦੇ ਹਾਂ। ਇਸ ਲਈ, ਇਸ ਅਪੀਲ ਦੇ ਖਰਚੇ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਜਾਣਗੇ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਖਰਚੇ ਗਏ ਹਨ, h
ਮੋਹਰ ਸਿੰਘ, ਸੀ.ਜੇ.-ਮੈਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ।

ਕੇ.ਐਨ.ਐਮ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ:- ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਰਣਾ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ, ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ-ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

ਗੁਲਜ਼ੇਬਾ